स चास्य प्रतिजग्राह शासनं प्रीतिपूर्व्वकं । तच्च कालकृतं धीमानभ्यमन्यत स प्रभुः ।
ततः संप्रेषयामास रत्नानि विविधानि च । चन्दनागुरुकाष्ठानि दिव्यान्याभरणानि च
वासांसि च महार्हाणि मणींश्चैव महाधनान् । न्यवर्त्तत ततो धीमान् सहदेवः प्रतापवान् । ११८०
एवं निर्जित्य तरसा सान्त्वेन विजयेन च । करदान्पार्थिवान् कृत्वा प्रत्यागच्छदरिन्दमः ।
धर्म्मराजाय तत्सर्व्वं निवेद्य भरतर्षभः । कृतकर्म्मा सुखं राजन्नुवास जनमेजय ।
इति श्रीमहाभारते सभापर्व्वणि दिग्विजयपर्व्वणि सहदेवदक्षिणदिग्विजये त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३० ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ नकुलस्य तु वक्ष्यामि कर्म्माणि विजयं तथा । वासुदेवजितामाशां यथाऽसावजयत्प्रभुः ।
निर्याय खाण्डवप्रस्थात्प्रतीचीमभितो दिशं । उद्दिश्य मतिमान् प्रायान्महत्या सेनया सह ।
सिंहनादेन महता योधानां गर्ज्जितेन च । रथनेमिनिनादैश्च कम्पयन् वसुधामिमां । ११८५
ततो बहुधनं रम्यं गवाढ्यं धनधान्यवत् । कार्त्तिकेयस्य दयितं रोहीतकमुपाद्रवत् ।
तत्र युद्धं महच्चासीच्छूरैर्म्मत्तमयूरकैः । मरुभूमिं स कार्त्स्न्येन तथैव बहुधान्यकं ।
शैरीषकं महेत्थञ्च वशे चक्रे महाद्युतिः । आक्रोशञ्चैव राजर्षिं तेन युद्धमभून्महत् ।
तान् दशार्णान् स जित्वा च प्रतस्थे पाण्डुनन्दनः । शिबींस्त्रिगर्त्तानम्बष्ठान् मालवान् पञ्च कर्प्पटान् ।
तथा मध्यमकेयांश्च वाटधानान् द्विजानथ । पुनश्च परिवृत्याथ पुष्करारण्यवासिनः । ११९०
गणानुत्सवसङ्केतान्व्यजयत्पुरुषर्षभः । सिन्धुकूलाश्रिता ये च ग्रामणीया महाबलाः ।
शूद्राभीरगणाश्चैव येचाश्रित्य सरस्वतीं । वर्त्तयन्ति च ये मत्स्यैर्य्ये च पर्व्वतवासिनः ।
कृत्स्नं पञ्चनदञ्चैव तथैवामरपर्व्वतं । उत्तरज्योतिषञ्चैव तथा दिव्यकटं पुरं ।
द्वारपालञ्च तरसा वशे चक्रे महाद्युतिः । रामठान् हारहूणांश्च प्रतीच्याश्चैव ये नृपाः ।
तान् सर्व्वान् स वशे चक्रे शासनादेव पाण्डवः । तच्चस्थः प्रेषयामास वासुदेवाय भारत । ११९५
स चास्य यादवैः सार्द्धं प्रतिजग्राह शासनं । ततः शाकलमभ्येत्य मद्राणां पुटभेदनं ।
मातुलं प्रीतिपूर्व्वेण शल्यं चक्रे वशे बली । स तेन सत्कृतो राज्ञा सत्कारार्हो विशाम्पते ।
रत्नानि भूरीण्यादाय सम्प्रतस्थे युधाम्पतिः । ततः सागरकुक्षिस्थान् म्लेच्छान् परमदारुणान् ।
पह्लवान् बर्व्बरांश्चैव किरातान् यवनान्शकान् । ततो रत्नान्युपादाय वशे कृत्वाच पार्थिवान् ।
न्यवर्त्तत कुरुश्रेष्ठो नकुलश्चित्रमार्ग्गवित् । करभाणां सहस्राणि कोषं तस्य महात्मनः । १२००
ऊहुर्दश महाराज कृच्छ्रादिव महाधनं । इन्द्रप्रस्थगतं वीरमभ्येत्य स युधिष्ठिरं ।
ततो माद्रीसुतः श्रीमान् धनं तस्मै न्यवेदयत् । एवं विजित्य नकुलो दिशं वरुणपालितां ।
प्रतीचीं वासुदेवेन निर्ज्जितां भरतर्षभः ।
इति श्रीमहाभारते सभापर्व्वणि दिग्विजयपर्व्वणि नकुलप्रतीचीविजये एकत्रिंशोऽध्यायः समाप्तञ्चदिग्विजयपर्व्व ॥ ३१ ॥